

Йӧратымаш нерген

Ачан, Эргын, Святой Шӱлышын лӱмеш!

Святой преподобный Ефрем Сирин Кугу пӱтӧ годым кумалме молитважын кокымшо ужашыштыже Господь деч йӧратымаш шӱлышым колташ йодеш. Вет йӧратымаш – Юмо деч, йӧратыше кеч-могай ен Юмо деч шочын да Юмым пала (1Ин.4, 7).

Йӧратымаш кум порылык гыч шога, тиде – яндарлык, ӱнгышылык, чытымаш. Преподобный Ефрем Сиринын молитваштыже нуно духовный йӧн семын почылтыт. Яндарлык, ӱнгышылык, чытымаш мемнан чон кӧргӧ илышнам утарымаш корныш виктараш полшат. Шӱм-чонлан порым ыштыше нине кум паша, чынжымак, айдемылан духовно кушкаш полшат. Тыге ме илышнан тичмашлыкше дене темына да, Юмын мутшо почеш, поро пиалым муына. Вет святой апостол Павелын коринфян-влаклан колтымо 1-ше серышыштыже Иисус Христос тыге ойлен: *«Мый айдеме да суксо йылме дене ойлем гынат, но йӧратымашем уке гын, тугеже йонгышо той семӱзгар але шергылтише кимвал веле улам. Лийын кертеш, мыйын пророкла ойлен моштымашем уло, чыла тайным палем да мыйын чыла шинчымашем уло, лийын кертеш, курык-влакым вапталтен шындаш ситыше ӱшанымашем уло, но йӧратымашем уке гын, тугеже мый нимо омыл. Мый уло погем пуэден пытарем да капем йӱлалташ пуэм гынат, но йӧратымашем уке гын, тыште мылам нимогой пайда уке»* (1Кор.13,1-3).

Йӧратымаш нерген кутырымо годым шуко йодыш лектеш. Чынжымак, лишыл ден торасе еным кузе йӧраташ да чыла тидым чонышто кузе келыштараш, вет южгунам лишыл ен ден родо-тукымым йӧраташат шӱм-чон вийна уке?

Сандене Юмын ӱжмӧ тыгай йӧратымашыш шуаш неле. Вет тудо айдемылан пеш сай да мӱндыр идеал, шукталтдыме шонымаш семын почылтеш, пуйто тыгай йӧратымаш мландымбалне лийынжат огеш керт.

Туге гынат йӧратымаш нерген ен-влак эре кутыраш тӱнгалыт. Теве преподобный авва Дорофей мыланна моткоч сай умылтарымашым коден.

Тудо Юмым да лишыл еным йӧратымашым математике йӧн дене раш почын пуа: «Ушыштыда онтым сӱретлыза, тиде онгышто рӱдым да тушеч шарлен шогышо радиус-влакым палемдыза. Тиде кечыйол-влак рӱдӧ деч кунар шарлат, тунар икте-весе деч торлат. А кунам рӱдӧ дек лишемывт, тунар икте-весе деч чакемывт. Ынде шоналтыза: тиде онго – тачысе тӱня, а онгын рӱдыжӧ – Юмо, а рӱдӧ деч лектын шогышо кечыйол-влак – айдемын илыш корныжын чынже. Тыштат тыгак: святой-влак онго кӧргыш пурат да Юмо дек лишемаш манын, рӱдӧ дек вашкат. Лишеммышт семын Юмо да икте-весе деке лишкырак лийыт. Тыгак лиеш, кунам ты онгын рӱдыж деч торлат. Юмо деч торлымо годым еҥ-влак икте-весе дечат торлат. Кунар икте-весе деч торлат, тунар Юмо деч ойырлат. Йӧратымашат тыгак: айдеме Юмо деч коранеш гын, лишыл еҥ дечат торла. Юмым йӧратена да йӧратымашна дене Юмо деке лишемына гын, лишыл еҥ-влак декат чакемына. Айдеме шукырак поро пашам ышта да еҥ-влакым йӧрата гын, тудо Юмо дек лишемеш. Айдеме шӱмжӧ дене Юмын лишыл улмыжым кунар чот шижеш, тунар чот тудо еҥ-влакым йӧрата».

Черкын курым дене погынышо опытшылан энгерташ да святой-влакын илышыштым ончалаш гын, тыге ойлаш лиеш: йӧратымаш – тиде айдемын ойыртемалтше шӱм-чон шижмашыже, тунам эн торасе еҥ мыланна лишыл лиеш, мемнан шӱмна йот еҥ дене куанен, пырткен мутлана. Тыгай годым ме ӧрдыжӧ ден палыдыме айдемым ойгышт гыч лукташ тыршен, шкенан эн кӱлешаннам пуэна, а кунамже шке илышнамат огына чамане. Айдемын тыгай шӱм-чон шижмашыже нерген тӱнямбал историйыште эн чот сайын, мыйын шонымаште, апостол Павл возен: «Йӧратымаш кужун чытыше да поро, йӧратымаш ок кӧране, йӧратымаш ок моктане, ок кугешне, торжан ок ыште, шкаланже пайдам ок кычал, ок шыдешке, осалым шарнен ок иле, чын огыллан ок куане, а чынлан йывырта, чыла леведеш, чылалан ушана да ушанен вуча, чыла чыта» (1 Кор. 13:4-8).

Ме кунам тиде мотор да таинственный шижмаш дене илаш тӱнгалына? Тыгай йӧратымашым ик татыште кушташ огеш лий, кеч тудо тыглай паша деч тӱнгалеш да христиан порылыкыш нӧлтышӧ тошкалтышын эн кӱшыл

верже марте шуйна. Ты тошкалтышын тўналтышыже христианинын шўм-чонжылан палыме пеш проста поро паша-влак улыт. Лишыл еҥ нерген осалым ит ойло, шкендым сырыме, шыдешкыме да кугешныме деч арале, шкендым еҥ-влак деч кўш ит шынде. Шўм-чонын христиан йоратымаш кўкшытыш кўзымō корныжо пеш неле да тормакан. Но мемнан йылмына осалым кутыра гын, шўм-чоныштына йоратымашым иландарен огына керт. Кунам айдемын чонжо еҥын ойгыжым огеш шиж, тыгай чонышто йоратымашым кушташ огеш лий. Преподобный авва Дорофей тыге туныкта: «Лишыл еҥетлан осалым ит ыште, тудым ит ойгандаре, ўмбақыже лавырам ит кышке, ўлык ит шынде, ит вурсо. Варажым изин-изин шке изатлан порым ышташ тўналат, мутет дене лыпландарет, пырля ойгырет да тудлан мо кўлеш, тудым пуэт. Тыге ик тошкалтыш гыч вес тошкалтышыш кўзен, Юмын полшымыж дене тошкалтышын эн кўшыл верышқыже шуат. Лишыл еҥлан изин-изин полшен, тый тугайыш толын шуат, кунам шкаланет тыршымет семынак тудланат пайдам кондаш да сенымашым тыланаш тўналат. Тиде Иисус Христосын «Лишылетымат шкендым йоратыме семынак йорате» (Мф. 19:19) манын кўштымыжым шуктымo лиеш.

Еҥын ойгыжым уло шўм-чон дене корандаш тыршымаш айдемын поро чонан улмыжым почын ончыкта. Еҥын ойгыжым ужмыж гоным чон нимом огеш ыште гын, нелылыкыште улшо еҥлан полшаш огеш тырше гын, тиде йўштō шўм-чонан улмым пенгыдемда. Эсогыл чоннам йоратымаш дене авалташат тептерна уке.

Иза-шольым йораташ кўлмō нерген мыланна святитель Тихон Задонский туныктен ойла: «...тыйын шонымаште, лишыл еҥет тыйын йоратымашетым огеш шого гынат, йоратымашет Юмылан кўлеш, вет лишыл еҥет Юмын кулжо, тудо Юмын тўсшым нумалеш да Христос тудын верч Шке вўржым йоктарен».

Преподобный Иоанн Лествичник йоратымашым «шўмыштō йўлышō Юмын тулжо» (Слово 30,35) манын да илышнам темыше паша семын палемден. Йоратымаш айдемым куан да пиал дене темен шога, тыгак тудым

илыме курымыштына миен шуаш тыршыме цель семын ончыман. Ты цельыш шуаш манын, кужу жап пеш чот тыршыман. «Эн ончыч осал койыш-влакын пушентыжым куклыза, вара ты верыште йӱратымаш саскам пуышо шуко укшан ик пушенте шочеш», – манын ойлен святитель Феофан Затворник.

Молан Господь мыланна «...тушманым йӱраташ» (Мф.5,44) кӱштен? Мемнам ужмышудымаш, ойго, шыдешкыме, осалым шонен коштмо деч утараш да тичмаш йӱратымашым пален налаш манын. Тичмаш йӱратымашым пален налеш тугай еҥ, кӱ Юмо семын чыла еҥым ик семын йӱрата. Тыгай еҥ «Чыла еҥ утаралтше да чыным пален налже манын шонышо» (1Тим.2,4), – пентгыдемда преподобный Максим Исповедник.

Йӱратымаш Юмын пӱлекше, вет Юмо – йӱратымаш. Тыгак «...Йӱратымаш шуко языком леведеш» (1Пет.4,8). Святитель Феофан Затворник тыге ойла: «Юмым да лишыл еҥетым йӱрате. Теве могай кӱчык катехизис! Кок мут веле: Юмым йӱрате да лишыл еҥетым йӱрате. Кӱ Юмым тичмашын йӱрата, лишыл еҥжымат тудо тичмашын йӱрата, лишыл еҥым йӱратыше, Юмымат йӱрата». Теве молан Юмын чаманымашыж дене йӱратыше чонан лият. Тидлан кӱра преподобный Ефрем Сирин кугу пӱтӱ годым лудмо молитваштыже Господь деч йӱратымаш шӱлышым колташ сӱрвала, меат тыгак сӱвалена.

«Тек Господь тендан шӱмдам Юмын йӱратымашке да Христосын чытымашкыже виктара» (2Фес.3,5). Аминь.

Смоленск, Успенский кафедральный собор,

Кугу пӱтын икымше арнясе вӱргече, 2001 ий, 28 февраль